

Bevindingen accountant op basis van het Accountantsverslag 2020, Boardletter 2020 en Verbijzonderde controle 2020 Olst-Wijhe – Follow up

Algemene conclusie van de accountant: interne beheersingsomgeving van de gemeente is van voldoende niveau, ten behoeve van de jaarrekeningcontrole, maar kan op onderdelen verder worden versterkt en efficiënter ingericht.

In 2020 zijn wederom verbeteringen doorgevoerd om de kwaliteit van de interne beheersing verder te versterken (opmerking uit accountantsverslag 2020). Uit het Rapport VIC 2020 volgen een aantal adviezen die ook in het accountantsverslag zijn opgenomen. Algemene beeld uit de detailbevindingen per proces: geen afwijkingen geconstateerd.

Bevindingen accountant: hieronder staan de bevindingen van de accountant en de mogelijkheden van verbeteringen voor de interne beheersing (er zijn verbeteringen geconstateerd, maar niet alle verbeteringen zijn opgelost).

Reactie van het college/de organisatie met betrekking tot het aanbrengen van verbeteringen:

Bij het aanbrengen van verbeteringen heeft de organisatie/het college de balans gezocht tussen het zoveel mogelijk opvolgen van de aanbevelingen van de accountant en de uitvoerbaarheid/proportionaliteit.

Team	Proces	Bevinding accountant	Wat gaan we doen met de bevinding?	Actie en Planning
Concerncontroller met BV Fin.	Significante processen	In het kader van een effectieve bedrijfsvoering wordt geadviseerd om voor een aantal significante processen meer gebruik te maken van zogenoemde “keycontrols”. Een keycontrol is een interne beheersmaatregel, waarmee een afwijking van materieel belang kan worden voorkomen of ontdekt en tijdig kan worden gecorrigeerd. Hiermee wordt er beter gestuurd en gesteund op procescontroles (preventief) in plaats van op gegevensgerichte controles (repressief). De gemeente Olst-Wijhe kan bijvoorbeeld binnen het proces van de inkopen en EU-aanbestedingen de digitale workflow zo inrichten dat binnen het proces functiescheiding wordt afgedwongen. De accountant heeft vastgesteld dat er nog te weinig gebruik wordt gemaakt van geprogrammeerde controles waardoor in onze optiek te	M.b.t. inkoop: dit dient meegenomen te worden in de aanbesteding van het nieuwe financiële systeem. Nu is het niet mogelijk in het inkoopproces om automatisch te toetsen en actie te nemen op basis van de facturen. Overigens is het al te laat als er een factuur is, dus is het nodig een verplichtingenadministratie in te richten, waarbij op basis van de meegeleverde opdrachten/contracten wordt bepaald of het voldoet aan de aanbestedingsgrenzen. M.b.t. EU-aanbestedingen: zie ook hieronder. <i>Voorstel concerncontroller:</i> <i>Gebruik maken van Keycontrols is nog toekomst.</i> <i>M.b.t. inkoop: dit dient meegenomen te worden in de aanbesteding van het nieuwe financiële systeem.</i>	onderdeel van aanbesteding financiële systeem in 2022.

		veel handmatige controles noodzakelijk zijn.		
LO Jolanda Slinkman/Loek van der Heijden	Grondexploitaties	Tijdige en formele vastlegging van onderbouwing van het schattingsproces kan verder worden verbeterd, door de position papers per project met meer structuur, diepgang en externe onderbouwingen vorm te geven. Daarnaast het advies om een onafhankelijke review op de position papers uit te voeren. Zie ook Rapport VIC 2020.	Er zijn al stappen gezet door het opstellen van position papers per project. Het schattingsproces is verbeterd door de aannames binnen het schattingsproces te onderbouwen in deze papers. Waar mogelijk zullen we deze op onderdelen verbeteren. De m ² prijs van de kosten van het woonrijpmaken zijn per project zeer verschillend vanwege de verschillen per locatie. Wesepe-WB heeft bijvoorbeeld veel openbare ruimte (zeer ruim opgezet), Olstergaard is natuurinclusief en Noorder Koeslag en Zonnekamp Oost betreffen reguliere woonwijken. Vergelijken van deze projecten per m ² heeft o.i. geen meerwaarde. Invoeren van een onafhankelijke review op de opgestelde position papers brengt extra kosten/capaciteit inhuur met zich mee. De position papers worden bij jaarrekening 2021 opgesteld door de planeconoom in samenwerking met Grondzaken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het vier-ogenprincipe (Planeconoom, Grondzaken, Projectleiders, Financiën). Zoals aangegeven zullen wij de position papers waar mogelijk op onderdelen verbeteren. In het accountantsrapport wordt aangegeven dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen zijn onderbouwd, redelijk zijn en consistent worden gebruikt. Geconcludeerd wordt dat de grondexploitaties zijn geactualiseerd en bijgesteld, en een getrouw beeld geven van de boekwaarde en de verwachte resultaten. <i>Voorstel concerncontroller:</i>	Voor de volgende accountants- controle grondexploitaties

			<i>Akkoord met de acties. Het uitvoeren van een onafhankelijke review op de position papers uitvoeren door een tweede medewerker (zoals aangegeven).</i>	
WIZ Michel Bruggeman	Vaststellen kwaliteit en kwantiteit geleverde zorg Jeugd/Wmo	Voor de interne beheersing is het van belang de kwaliteit en de kwantiteit van de geleverde zorg vast te stellen. Binnen het sociaal domein wordt sterk gesteund op de controleverklaringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de zorgaanbieders. Het is aan te bevelen dat het college onderzoekt met welke (aanvullende) maatregelen op een kostenefficiënte wijze de interne controle nader is vorm te geven, om de onzekerheden ook bij uw gemeente op (korte) termijn zoveel mogelijk weg te nemen.	We blijven steunen op de productieverantwoordingen en controleverklaringen van de zorgaanbieders Jeugd/Wmo en de verklaring van SVB (PGB). Daarmee blijft een onzekerheid bestaan. We zullen aansluiten bij project PGB 2.0. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met het voorstel.</i>	Project PGB 2.0 is naar verwachting eind 2022 gerealiseerd.
WIZ Michel Bruggeman	Data-analyses Sociaal domein	Wij adviseren het college de ontwikkelingen met betrekking tot data-analyses voort te zetten om zo de lasten in het sociaal domein te (blijven) beheersen. Data-analyse helpt om de juiste vragen te stellen die leiden tot meer inzicht in de ontwikkeling en uitvoering van de zorg. Bijvoorbeeld door het verkrijgen van inzichten in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende interventies.	Binnen de uitvoering van de Taskforce Sociaal Domein (looptijd vanaf 1 november tot 1 april 2021) is bekeken of en hoe hier een vervolg aan wordt gegeven. Bij het vaststellen van de Heroverwegingsvoorstellen is door de gemeenteraad vanaf 2022 een structureel investeringsbedrag beschikbaar gesteld voor het actueel houden van de ingerichte Integrale Monitor Sociaal Domein. Inhoudelijk wordt nog opgemerkt dat met name de kwaliteit van de geleverde zorg niet altijd goed valt vast te stellen (zijn bijvoorbeeld zijn de huishoudelijke werkzaamheden naar behoren uitgevoerd?).	Integrale Monitor Sociaal Domein is ingericht

			<i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	
WIZ Michel Bruggeman	Funcitiescheiding Tozoregeling	Wij adviseren het college om het proces van het verstrekken van Tozo uitkeringen zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de aanvraag/beschikking moet autoriseren. Zodat bij toekomstige uitkeringen altijd sprake is van het "4 ogenprincipe". Voor de Tozo uitkeringen in 2020 hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd vast te stellen of de lasten juist en rechtmatig zijn. Geadviseerd wordt Misbruik&Oneigenlijk gebruik beleid voor Tozo-regeling vaststellen. Zie Rapport VIC.	Naar aanleiding van de gemaakte opmerking hebben wij de aanvragen vanaf 2021 volgens het 4 ogenprincipe afgehandeld. De Tozo-regelingen (in totaal 5) zijn tijdelijke regelingen die steeds weer werden verlengd en de laatste regeling, Tozo 5, is per 1 oktober 2021 beëindigd. Er kan dus geen aanspraak meer op worden gemaakt. Wij hebben aan het Inlichtingenbureau (IB) maandelijks een lijst verstrekt van alle personen die een Tozo-uitkering hebben ontvangen. Het IB heeft in de diverse bestanden gekeken of er signalen zijn om de rechtmatigheid van deze verstrekte uitkeringen opnieuw te bezien. Zowel over 2020 als 2021 (tot en met november) hebben wij alle IB-signalen onderzocht en daar waar nodig actie op ondernomen. Ons inziens hebben wij dan ook volop voldaan aan het onderzoeken van de rechtmatigheid van de verstrekte Tozo-uitkeringen. Om nu achteraf nog een M&O beleid vast te gaan stellen lijkt ons niet zinvol. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met het voorstel.</i>	-
DOWR I Marco Nijman	General IT controls (algemene IT beheersmaatregelen)	Op basis van onze follow up IT-auditwerkzaamheden op de belangrijkste financiële processen, hebben wij geconstateerd dat in DOWR I verband verdere stappen zijn gezet in het verbeteren van de interne beheersing, met name op het gebied van gebruikersbeheer en het	Deloitte voert jaarlijks haar IT-audit uit. Deze IT-audit is generiek voor de drie DOWR-gemeenten. De aanbevelingen uit de IT-audit 2020, welke niet alleen DOWR-I aangelegenheden betreffen, zijn geregistreerd in de Naris GRC tool. In 2020 heeft Deloitte een 20-tal aanbevelingen gedaan (15 general IT en 5 Cyber security).	DOWR I

		uitbesteden van de beheerdiensten van de financiële applicatie SAP aan een externe partij. Ondanks deze ontwikkeling blijven de IT beheersingsmaatregelen een aandachtspunt, met name ten aanzien van het rechtenbeheer en de beheersing van taken die door externe partijen worden uitgevoerd. Wij hebben daarom extra gegevensgerichte werkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.	In 2021 zijn deze aanbevelingen opgepakt. Periodiek (maandelijks) heb ik afstemming gehad met alle actiehouders. De voortgang per aanbeveling is derhalve geregistreerd in de Naris GRC tool. Daarnaast zijn er in 2021 een aantal momenten geweest waarbij wij afstemming hebben gezocht met Deloitte over de aanbevelingen. Waar er op een aantal onderdelen vragen/onduidelijkheid was over de aanbeveling is deze gedeeld en afgestemd met Deloitte. Tevens is Deloitte door ons periodiek op de hoogte gebracht en gehouden over de voortgang van de aanbevelingen. Deloitte heeft gelijktijdig met de interim-controle bij de gemeente Deventer (afgelopen twee weken, week 44-45) haar IT-audit 2021 uitgevoerd. Hierbij zijn de “standaard” jaarwerkzaamheden voor de IT-audit uitgevoerd, alsmede heeft Deloitte de opvolging van de aanbeveling uit de IT-audit 2020 gevolgd/gecontroleerd. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met de acties.</i>	
BV Fin. Gijs en Anke	Functiescheiding inkoopproces	Binnen het inkoopproces wordt geen functiescheiding afgedwongen tussen het verstrekken van opdrachten (bestellingen), het autoriseren van de prestatielevering en het goedkeuren van de facturen (lasten). In de financiële administratie (Civision) wordt niet afgedwongen dat iedere factuur door twee medewerkers wordt gecontroleerd en geautoriseerd, hiermee ontbreekt het “4 ogenprincipe”. Daarnaast zijn in Civision de budgethouderslimieten niet opgenomen, waardoor het mogelijk is	Niet mogelijk in het huidige systeem (wel via handmatige acties). Wat de financieel adviseur betreft is de toets op budget wel wenselijk, maar mag het niet verhinderend optreden. Hierover vindt in december 2021 nog intern overleg over plaats. Een overschrijding mag, mits afhankelijk van de reden en mate van overschrijding goedgekeurd (vooraf of achteraf). <i>Voorstel concerncontroller: Onderdeel laten zijn van de aanbesteding financiële systeem in 2022.</i>	onderdeel van aanbesteding financiële systeem in 2022.

		dat een budgethouder boven zijn budget facturen accordeert. Indien een factuur boven de limiet van de budgethouder ligt, moet deze handmatig worden doorgezet naar de tweede budgethouder dit wordt niet afgedwongen binnen het systeem. Wij adviseren de budgetlimieten te verwerken in de digitale workflow, zodat bij een overschrijding deze facturen automatisch worden doorgestuurd naar een tweede medewerker voor akkoord. Ook adviseren wij de digitale workflow zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de factuur autoriseert. Zie ook VIC rapport 2020	<i>Budgetregeling in 2022 evalueren in verband met budgetlimieten.</i>	
BV Team financiën Henk Ruigrok	Rechtmatigheid EU aanbestedingen	Geadviseerd wordt om in het proces van inkoop en aanbestedingen verdere adequate preventieve interne beheersmaatregelen op te nemen waardoor gewaarborgd wordt dat inkopen rechtmatig worden aanbesteed (niet alleen spendanalyse achteraf).	De aanbeveling om voor iedere inkoop een verplichting te laten aanmaken draagt volgens de inkoopadviseur niet bij aan het voorkomen van een onrechtmatig inkoopprocedure. Een verplichting wordt immers pas aangemaakt na een opdrachtverstrekking en de inkoopprocedure heeft dan al plaatsgevonden. Het aanmaken van een verplichting draagt uiteraard wel bij aan kostenbeheersing, maar dat staat los van de rechtmatigheid van aanbestedingen. Een preventieve maatregel om (nog) meer grip te krijgen op aanbestedingen is per kwartaal vanuit de financiële administratie een overzicht te maken van de uitgaven per crediteur (met achterliggende facturen), dit overzicht te laten "toetsen" door inkoopadviseur en opvallende uitgavepatronen nader te onderzoeken. Op die manier kan mogelijk worden voorkomen dat EU drempels worden overschreden. Dit	Dit in overleg met de nieuwe accountant te bespreken en af te wegen.

			kan effectief zijn voor telkens terugkerende uitgaven met homogeen karakter. Dit vraagt per kwartaal om actie van Financiën. Het is het eerste jaar dat we deze overzichten maken. Er hoort geen nadere rapportage bij o.i.d. Wat de inkoopadviseur doet is een quick scan over de crediteuren en op basis van wat hij weet (uit zijn hoofd) beoordeelt hij of hij vreemde of opvallende zaken ziet. Dat was niet het geval. Het is dus geen gedegen en zwaar opgetuigd onderzoek met een rapport o.i.d. Het is nog wel de vraag of we dit uit oogpunt van een kosten-batenanalyse in deze vorm willen voortzetten en een echte plek willen geven in auditproces. Dat betekent dat we het wel iets zwaarder moeten aanzetten en dat vraagt weer meer van de budgethouders. Die moeten dan met meer info komen. Voorstel is dit in overleg met de nieuwe accountant te bespreken en af te wegen. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	
BV Fin. DOWR FA Erik Waanders	Functiescheiding memoriaal boekingen	Wij adviseren u om de zichtbare analyse op functiescheiding binnen de memoriaalboekingen standaard in het proces op te nemen, zodat de analyse jaarlijks wordt uitgevoerd.	Met behulp van de SAP rapportage (J2020) vindt er jaarlijks interne controle plaats op boekingen registreerder = boeker (functiescheiding). <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	
Concerncontroller	Frauderisico-analyse	Voor een verdere doorontwikkeling van de frauderisicoanalyse adviseren wij het college om de (fraude)risico's specifiek te benoemen en inzichtelijk te maken welke beheersmaatregelen zijn	De frauderisicoanalyse wordt geactualiseerd. Daarin zijn ook de verschillende processen benoemd waar fraude zich kan voordoen. Door de getroffen beheersmaatregelen worden de risico's verminderd.	Januari 2022

		getroffen, dan wel getroffen moeten worden om de frauderisico's te beheersen. Wij adviseren u de geïdentificeerde interne beheersingsmaatregelen periodiek te toetsen op werking, zodat vastgesteld kan worden of de (fraude)risico's voldoende worden beheerst en het restrisico gelijk is aan het geaccepteerde restrisico of dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn (inzet data-analyse).	<i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	
BV Fin. Erik Waanders	Controledossier	Bij de aanvang van de controle moeten de concept jaarstukken en het controledossier volledig compleet zijn bij de start van de controle.	Dit zal op orde gemaakt worden. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	
BV Fin. Gijs Toren	Verslaggevingskennis VIC en aanleveren stukken VIC	Op basis van de uitgevoerde controle constateren wij dat er organisatiebreed een sterke wil bestond om de jaarrekeningcontrole 2020 tijdig af te ronden. Tegelijkertijd constateren wij dat de verslaggevingskennis van medewerkers nog verder versterkt kan worden.	Is in eerste instantie ondervangen door goed af te stemmen met Deloitte en op tijd te communiceren met de teamleiders. Er is vooruitgang. Bekeken wordt of Anne hiervoor op training gaat bij de accountant om ook zelf de kwaliteitscontrole te kunnen doen. <i>Voorstel concerncontroller: Akkoord met voorstel.</i>	Fin via VIC team in 2022. Idealiter voor de start van VIC/IC 2021 en JR2022.
BV Fin. Gijs Toren Trudy Ruygh Hans Schutte	Kwaliteit verslaglegging	De kwaliteit van de toelichtingen en analyses ten opzichte van de begroting (3 ^e W-vraag) kan verder toenemen door hieraan een meer inhoudelijke oorzaakanalyse toe te voegen (waardoor is de afwijking ontstaan en waardoor was de afwijking niet eerder te voorzien c.q. gerapporteerd?).	Aan verbetering van de toelichting op de oorzaak wordt aandacht besteed bij de uitvraag voor de jaarstukken 2021. De vraag is wel op welk detailniveau dit moet. Hierover is niets opgenomen in de financiële verordening. Voor de tussenrapportages staat er wel dat afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van taakvelden binnen de programma's in de begroting	Aandacht aan besteden voorafgaand aan de JR2021.

			groter dan € 50.000 worden toegelicht. Bij dit uitgangspunt wordt aangesloten. <i>Voorstel concerncontroller:</i> <i>Akkoord met voorstel.</i>	
BV HR John Voppen/Anita de Maag		Advies: interne controle op WNT-verantwoording in de jaarrekening versterken.	Gemeente verricht i.s.m. de VIC per jaareinde een cijferanalyse. <i>Voorstel concerncontroller:</i> <i>Akkoord met voorstel.</i>	